

## SÜRGÜLÜ KAPI

**Gültekin Emre** 1951 yılında Konya'da doğdu. Ankara Üniversitesi DTCF Rus Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi (1974). İlk şiiri *Türkiye Yazıları* dergisinde çıktı (1977). 1980'den beri Berlin'de yaşıyor.

Toplu şiirleri *Küçük Deniz'den* (2009) sonraki şiirlerini *Çınlama* (2010), *Çiğerpere* (2011), *Merkezkaç* (2011), *Berlin Şiirleri* (2012), *Yürü Dur Boya* (2016), *Sere Serpe'de* (2018), çocuk şiirlerini ise *Tut Elimi Anne* (2011), *Tut Elimi Baba'da* (2014) bir araya getirdi. Hulki Aktunç'la birlikte *Opus'u* (2012), Sina Akyol'la da *Uzaktan Uzağa'yı* (2018) yayımladı. Sina Akyol, Hakan Cem, Coşkun Yerli, Seyhan Erözçelik, Nesrin Kültür'le birlikte *İnsanlık Halleri* adlı ortak kitapta yer aldı. İnceleme-eleştiri kitapları *Kardeş Fırtınalar* (2007), *Kardeş Alevler* (2009); günlükleri *Kardeş Günlükler* (2011); resim yazıları *Kardeş Resimler* (2012); şiir-şair yazıları *Kardeşim Gurbet* (2015). 1956-1980 arası yaşamını *Yitik Kent Ankara'da* (2008), öykülerini *Sek Sek'te* (2020) bir araya getirdi. Derleme kitapları: *Üç Yüz Yıldır Türkler Berlin'de* (1983), *Yarım Damla: Almanya'daki Türk Şiiri* (1993), *Türk Edebiyatında Berlin* (2003), *Kadın Öykülerinde Avrupa* (2010). Seçki kitapları: *Yol, Yolcu, Yolculuk Şiirleri Antolojisi* (1986), *Posta Şiirleri Antolojisi* (2003), *Yasaklar Kitabı* (2014), *Şiirli Sofralar Antolojisi* (2016). Yeme-içme günlükleri: *Yiyelim, İçelim, Okuyalım, Yazalım* (2017), *Ekmek, Tuz ve Şekere Saygı* (2019). 17 sayı süren *Parantez* (1986-1987), 55 sayı *Şiir-lik* (1994-1996), 2 sayı *Melez* (2002) ve 5 sayı sürdürebildiği *Kidonya* şiir dergilerini çıkardı.

Ödülleri: *Düşkuyusu*yla Orhon Murat Arıburnu (1991), *Taşı Sula*yla Ceyhun Atuf Kansu (1996), *Çınlama*yla Arif Damar Jüri Özel Ödülü (2010), *Opus*la Yunus Nadi Şiir Ödülü (2013), *Sere Serpe*yle 2019 Oğuz Tansel Şiir Ödülü.

Gültekin Emre'nin  
YKY'deki kitapları:

Siyaha Elveda (1993)  
Yarım Damla: Almanya'daki Türk Şiiri (1993)  
Türk Edebiyatında Berlin (2003)  
Kardeş Alevler (2007)  
Kardeş Fırtınalar (2009)  
Küçük Deniz: Toplu Şiirler (2006-1977) (2009)  
Yürü Dur Boya (2016)  
Sere Serpe (2018)  
Sürgülü Kapı (2021)

GÜLTEKİN EMRE

SÜRGÜLÜ KAPI

**Y K Y**  
YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5734  
Şiir - 400

Sürgülü Kapı / Gültekin Emre

Kitap editörü: Murat Yalçın

Kitap tasarımı: Mehmet Ulusel  
Grafik uygulama: Arzu Yaraş

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.  
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok  
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul  
Telefon: (0 212) 613 38 46  
Sertifika No: 45030

1. baskı: İstanbul, Şubat 2021  
ISBN 978-975-08-4901-5

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2021  
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.  
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında  
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.  
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul  
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23  
<http://www.ykykultur.com.tr>  
e-posta: [ykykultur@ykykultur.com.tr](mailto:ykykultur@ykykultur.com.tr)  
[facebook.com/yapikrediyayinlari](https://www.facebook.com/yapikrediyayinlari)  
[twitter.com/YKYHaber](https://twitter.com/YKYHaber)  
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık  
PEN International Publishers Circle üyesidir.

## İçindekiler

8 • Aysaka

1

Akasya

16 • Dürbün

16 • Çit

16 • Yurt

17 • Mavi

17 • Dantel

17 • Toprak

18 • Dalga

18 • Gezi

18 • Pencere

19 • Sus(Ma)

19 • Divan

19 • Yel

20 • Geçit

20 • Karaya Çıkma

21 • Hayal

21 • Kasırğa

22 • Tel Örgü

22 • Merdiven

23 • Palto

23 • Kemik

24 • Kimlik

24 • Çerez

25 • Akın

25 • Koy

26 • Mamat

2

30 • En Kalın Dal

31 • Işık

32 • Tan

33 • Kısacık

34 • Şuk

35 • Arak

36 • Nıdak

37 • Ayna

38 • Fısıltı

39 • Hepsi Hepsi Hepsi Hepsi Hepsi

3

43 • Nemçög

44 • Özlem

45 • Dar

46 • Kanlı Pınar

47 • Düş

48 • Zanzalak

49 • Karşı

50 • Kapan  
51 • V(B)Atan  
52 • Sus  
53 • Desinler

4

57 • Harita  
58 • Sana Yürüdüm  
59 • Soru  
60 • Çizgi  
62 • Uğrak Yeri  
63 • Kupa  
64 • Kumru  
65 • Çapraz  
66 • Salaş Sancı  
67 • Diken  
69 • Ş/Aşırma  
70 • Y/Emin

5

72 • Sürgülü Kapı  
73 • Yorumsuz  
74 • Gümüş Küpeler  
75 • Öksüz Hece  
76 • Sana Sözüm Çok  
78 • Dönüp Gelemezsin

80 • Gölgen  
82 • Taksim Meydanı  
84 • Oğlum Kurtarın  
85 • Haymatlos  
86 • Yön  
87 • Dön  
89 • Avludaki Zeytin Ağaçları  
91 • Mavi Bulut  
92 • Akasya Gölgesi  
93 • Dil Yarası

6

97 • Feslikanlı Dörtlükler

7

103 • Bu Bir Resimdir  
105 • Kara Karanlık  
107 • Yalanın Gerçeği

8

111 • Hayatın Tamiri  
116 • Av Zamanı  
120 • Ufka Baka Baka  
121 • Solgun Sonbaharlar

123 • Alıntılar

“ANNEM BENİ DOĞURMAMIŞ. Tutmuş, bir akasyanın dibine bırakmış. Ve vakti olmuş ki ben kendimi Akasya'nın dibinde bulmuşum. O hışıldamış, ben tutunmuşum, o hışıldamış ben tutunmuşum. Bir pirinç tanesi kadarken, koca, kaygan bir akasya gölgesi olmuşum... Ben serin, ben tenhayım. Akasya'nın ağırlığından damlayan cana suret, cana gölge, cana vahayım.”\*

---

\* Birgül Oğuz, *Hah*.

## AYSACA

Neden Akasya; bunu bir bilebilsem.

Doğduğum köyde hiç Akasya yoktu, bilinmiyordu. Ceviz, kavak, çam, meşe, gürgen... meyve ağaçları vardı da, Akasya yoktu.

Oysa Ankara'da, Kızılay bulvarının iki yanında Akasyalar vardı. Dallarına serçeler konardı; salkım saçak olurlardı.

Sonra o Akasyalara ne oldu bilmiyorum.

Ama bir şey biliyorum, Kızılay bulvarı yok oldu, değişti, değiştirildi. Tarihi Kızılay binası yıkıldı. Amerika'ya özenip görgüsüzlük örneği, gösterişli (!) binalar dikildi; her yer AVM oldu. Kızılay Kızılay olmaktan çıktı.

Kuşlardan önce ben terk ettim Ankara'yı, sonra da kuşlar.

Cumhuriyet yok olurken, yok edilirken Akasyalar kalır mı yerlerinde?

Akasya'nın bir adının da "salkım" olduğunu çok sonra öğrendim; beyaz salkım, ak salkım.

Bir şeyi daha çok sonra öğrendim: Akasya'nın Amerika'dan dünyaya yayıldığını.

O da göçmenmiş, belki de sürgün! Buna şaşırdım. Oysa herkes, her şey Amerika'ya göçüyor!

Bu göçmen ağacın adını alan ne çok mahalle, sokak, dükkân, otobüs durağı, yazlık site... var yeryüzünde!

Bir zamanlar şarkısı dillerden düşmüyordu, şimdilerde söyleyen yok.

Avustralya yerlileri Akasya'nın dallarından "bumerang" yaparlarmış.

Ankara'da, yalnız başkentte değil yurdun her yerinde, Akasyalara ters kelepçe takılıyor bildiri okunurken, toplanılırken, gösteri yapılırken.

*Aysakalar* ise yaşamak, hayatta kalmak için direniyor

*siz de kucaklayın yađmurun sesini  
akasyalar da açar bir gün gelir\**

---

\* Behçet Aysan, "Karanlıkta Nakış İşleyen Kızlara".







**AKASYA**



Mezarında upuzun bir gölge  
–Yarın fotoğrafını çekerim–

*Bahçende akasyalar açardı baharla.\**

---

\* Ahmet Muhip Dıranas, “Fahriye Abla”.

## DÜRBÜN

Bir zamanlar –belki de tüm hayatı boyunca–  
Kırılmış dalının çıkıntısından, bir başka gövdeye  
Bir incir ağacına sürülmüş, yeniden doğmuş  
Üstünde yeşil yeşil yabani incirler  
Akasya incire, incir akasyaya mühür

## ÇİT

Damı akan, kapısı kilitli perişan evin  
Pencereden dışarı sarkan şarkılarına aldırmandan  
Bahçede ölü gibi yatıp kalmış bir köpek

## YURT

Rüyalar ölü deniz  
Puslu bir cam  
Ne fala sığar ne de gemilere  
Kelebek göçü

### MAVİ

Gece güneşi  
Gümüş bir tepside sofrâ  
Balıklar tosun  
Dalgalar helak  
Gece boylu boslu

### DANTEL

Sonbahar sınırdâ sırtıyor  
Şarkılar komşu kızına yakılmış  
Geçip gidiyor sözler boşluğa  
Biz bu dünyaya ölmeye mi geldik

### TOPRAK

Elime diken batmadı, batsa da olurdu  
Sevgilime gül götürdüğüm için  
Kanımla sulardım tomurcuğu

## DALGA

Palmiyenin saçlarında güneş  
Deniz kahvaltı yapıyor kıyı kahvelerinde  
Dalgakıranların kasları kaskatı  
Çapa kalles, tekne alabora

## GEZİ

Adana'dan geldim İzmir'e  
Balık yemeye geldim  
Bana Girit otu verdiler  
Sen emekçisin dediler  
Az öde de dediler, öyle yaptım

Bana balık vermediler kahvaltıda  
Bir siz verdiniz, bir siz  
Size teşekkür ederim Tapavino  
Balığı sen rüyanda mı gördün dediler, vermediler  
Siz öyle demediniz, bir siz verdiniz ekmeği

## PENCERE

Bari yatarken kimyasal silahlardan konuşmayalım  
Sınır ötesi harekâtlar üryan giriyor rüyama

## SUS(MA)

40 bin ağaç kesilmiş  
Ya bu nasıl bir şey  
De de görelim

## DİVAN

Ağzın da benimle geldi fuara  
Nasıl iyi geldi dilin ve şarap  
Bugün pazar ve ben dışarı çıkmadım  
Dudakların bugün gün yüzü görmedi

## YEL

Yaprakları dökülmüş (dökülmüş)  
Bir ağacın (ormanın)  
Özlediği mevsim (budanmış)  
Kışın kuşu, kurşunun yazı (dallarının)  
Rüzgârın sivri dili, zilli (yok)  
Hadi gerisini sen getir (yarını)

## GEÇİT

Sokaklarla dalga geçilmez  
Uyuyacak rüya arayan bir yatak her yerde bulunmaz  
Yazlık sinemalarla büyümeyen çocuklar  
Pastaneden çıkmıyorlar postane bilmeden  
Kör ebe, körebe sütü

## KARAYA ÇIKMA

İnşaat yasağına rağmen süren inşaatlar  
Saat saat saat kulesi, güvercin yemi  
Bu sokaklar oyunbaz  
Kurmaca çöl hayatları  
Gerçek alt-üst geçit ya da tersi  
Uzun sözün kısası, kıssası, kısacası  
Gün ortasında hâfıza kaybı, gece de  
Ada gırtlığına dek suya gömülmüş